

Strategia Rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Tadeusza Rakowieckiego na lata 2015 – 2025

Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce
17 -200 Hajnówka, ul.3 Maja 45, tel./fax (85) 682-29-69
adres e-mail: mbphajnowka@poczta.onet.pl
strona internetowa: www.biblioteka.hajnowka.pl

Hajnówka 2015

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Misja Miejskiej Biblioteki Publicznej w Hajnówce.....	4
III. Wizja rozwoju biblioteki.....	5
IV. Zarys historii biblioteki.....	5
V. Informacje o bibliotece.....	7
1. Podstawy prawne funkcjonowania biblioteki.....	7
2. Struktura organizacyjna biblioteki	8
3. Kadra biblioteczna	8
4. Baza lokalowa i wyposażenie	9
5. Zbiory biblioteczne, udostępnianie, czytelnictwo.....	9
6. Działalność kulturalno – oświatowa	9
7. Budżet.....	11
8. Analiza SWOT	11
VI. Wdrażanie i monitorowanie oraz ewaluacja strategii	15

I. Wstęp

Hajnówka, położona u wrót Puszczy Białowieskiej, jest miastem powiatowym o różnorodnej narodowości, religii, tradycji i kulturze. Powstała w poł. XVII w. jako osada strażnika leśnego, a jej historia jest ściśle związana z ochroną Puszczy Białowieskiej. Przez wieki Straż Hajnowska służyła królom i ochronie Puszczy. Po trzecim rozbiórze Puszcza znalazła się pod zaborem rosyjskim, a po wybuchu I wojny pod zarządem niemieckim. W czasach carskich do Hajnówki doprowadzono kolej, podczas pierwszej wojny światowej – uruchomiono przemysł drzewny i sieć kolejek leśnych. Po odzyskaniu niepodległości osada liczyła 117 mieszkańców. Dynamiczny rozwój nastąpił w okresie międzywojennym. W przededniu drugiej wojny światowej zamieszkiwało tu około 17 tysięcy osób, a zaraz po wojnie było ich zaledwie 8 tysięcy. Hajnówka prawa miejskie otrzymała z dniem 1 stycznia 1951 r. Obecnie miasto jest siedzibą powiatu, liczy ponad 21 tysięcy mieszkańców.

Hajnówka jest miastem wielowyznaniowym i wielokulturowym. Od lat w zgodzie zamieszkują obok siebie katolicy i prawosławni, oraz mniej liczni: baptyści, świadkowie Jehowy i adwentyści dnia siódmego. Funkcjonują obok siebie parafie katolickie i prawosławne, a święta religijne obchodzone są w dwóch terminach – według kalendarza gregoriańskiego i juliańskiego. Obok Polaków w mieście pielęgnują swoją kulturę i tradycję mniejszości narodowe: Białorusini, Litwini i Ukraińcy, a także nieliczni Romowie.

W mieście funkcjonuje sześć przedszkoli, cztery szkoły podstawowe, pięć gimnazjów, dwa licea ogólnokształcące, Zespół Szkół Zawodowych i Zespół Doskonalenia Zawodowego. Ma tu swoją siedzibę Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej. Aktywnie działa Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Szeroki wachlarz edukacji i rozrywki proponują hajnowskie placówki kultury: Hajnowski Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, Stowarzyszenie Muzeum Kultury Białoruskiej, Centrum Promocji Regionu „Czerlonka” i organizacje pozarządowe.

Współczesnym światem rządzą zasady gospodarki rynkowej, ukierunkowanej i nastawionej na zysk, ale obok podmiotów gospodarczych, funkcjonują instytucje, których głównym motywem działania są cele społeczne. Taką instytucją jest m.in. Miejska Biblioteka Publiczna, której głównym zadaniem jest zaspakajanie potrzeb czytelniczych, edukacyjnych, informacyjnych i kulturalnych, na zasadzie równego dostępu do usług dla wszystkich mieszkańców miasta, niezależnie od wieku, statusu społecznego, wyznania, narodowości, języka i płci.

Miernikiem pracy biblioteki, jest zainteresowanie jej działalnością różnych grup mieszkańców, podmiotów gospodarczych, instytucji i stowarzyszeń, a wśród nich również takich, które bezpośrednio nie korzystają z usług bibliotecznych, ale uznają jej działalność za ważną dla rozwoju miasta i lokalnej społeczności.

Strategia rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej w Hajnówce została opracowana na podstawie potrzeb zgłaszanych przez szeroko pojęte środowiska użytkowników:

- dzieci i młodzież szkolną;
- osoby niepełnosprawne;
- mniejszości narodowe;
- osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
- organizacje pozarządowe;
- szkoły i instytucje kultury.

Strategia ma służyć rozwojowi biblioteki, zwłaszcza jej priorytetowych działań. Jest zaplanowanym sposobem realizacji procesu zmian w działalności biblioteki, która ma być nowoczesnym ośrodkiem informacji, komunikacji społecznej i kultury, przyjaznym dla wszystkich grup użytkowników, współpracującym z instytucjami i organizacjami, promującym lokalne środowisko, z uwzględnieniem:

- promocji i upowszechniania książki i czytelnictwa,
- rozwijania i kształtowania nawyków czytania,
- rozwijania zainteresowań książką, literaturą, wiedzą i biblioteką,
- popularyzacji placówki jako nowoczesnego ośrodka kultury i miejsca atrakcyjnego spędzania wolnego czasu różnych grup wiekowych i społecznych,
- edukacji różnych grup wiekowych i społecznych,
- aktywizacji społecznej,
- lokalnej integracji.

Sformułowanie Strategii Rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce ma zasadnicze znaczenie dla podniesienia jakości usług edukacyjnych i kulturalnych, adresowanych do jej użytkowników. Znajomość założeń strategicznych stanowi także ważny element motywacyjny dla personelu biblioteki, tym samym ich ambitnej realizacji. Celem Strategii jest wskazanie kierunków rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej, które umożliwią:

1. Efektywne zarządzanie środkami publicznymi,
2. Realizację misji i wizji instytucji,
3. Podniesienie standardu życia mieszkańców miasta Hajnówka.

Realizacja powyższych zagadnień odbywać się będzie na wyodrębnionych strategicznych obszarach pracy Miejskiej Biblioteki Publicznej, tj.:

1. Organizacja i jakość procesu udostępnienia zasobów bibliotecznych.
2. Organizacja standardu informatyczno-technicznego.
3. Upowszechnianie czytelnictwa.
4. Oferta kulturalna i edukacyjna.
5. Organizacja i zarządzanie.

W tych działaniach wiele zależy od połączenia wysiłków organizatora biblioteki, jej kierownictwa oraz pracowników, czemu mają służyć zaproponowane założenia współpracy i działalności w "Strategii rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej w Hajnówce na lata 2015-2025".

II. Misja Miejskiej Biblioteki Publicznej w Hajnówce

Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce jest samorządową instytucją kultury, działającą na rzecz społeczności lokalnej miasta poprzez gromadzenie, opracowywanie, przetwarzanie i udostępnianie źródeł oraz zasobów wiedzy utrwalonych i rozpowszechnianych w różnych formach i na różnych nośnikach. Misją Biblioteki jest profesjonalne, kompleksowe, skuteczne i wszechstronne zaspokajanie potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i kulturalnych użytkowników zgodnie z ich oczekiwaniami i zasadami etyki zawodowej bibliotekarzy. Cel zostanie osiągnięty poprzez podnoszenie jakości i zakresu świadczonych usług, efektywne wdrażanie i doskonalenie innowacyjnych metod realizacji, zgodnych ze standardami nowoczesnego bibliotekarstwa publicznego oraz priorytetami ustalonymi w ramach programu budowy i rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Chcemy stworzyć bibliotekę nowoczesną, zasobną, przyjazną dla użytkowników, sprawną w działaniu, cieszącą się społecznym zaufaniem i akceptacją.

Misją MBP w Hajnówce jest promowanie biblioteki jako nowoczesnego ośrodka informacji, edukacji oraz aktywności kulturalnej i lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych społecznie, starszych i niepełnosprawnych. Misja realizowana jest poprzez następujące działania:

1. Budowa zasobu bibliotecznego dostosowanego do wszystkich grup wiekowych i społecznych;
2. Zapewnienie wszystkim czytelnikom dostępu do wszelkiego rodzaju informacji;
3. Tworzenie przyjaznej biblioteki spełniającej oczekiwaniom wszystkich jej użytkowników;
4. Stwarzanie warunków i umacnianie nawyków czytelniczych wśród dzieci;
5. Rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych;
6. Popularyzacja książki i czytelnictwa;
7. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych;
8. Otaczanie szczególną troską użytkowników niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie;
9. Tworzenie przyjaznej biblioteki spełniającej oczekiwania wszystkich jej użytkowników
10. Doskonalenie środowiska zawodowego bibliotekarzy poprzez rozwijanie ich kompetencji;
11. Współdziałanie z placówkami oświatowo-wychowawczymi;
12. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i jednostkami samorządowymi;
13. Upowszechnianie wiedzy i kultury;
14. Upowszechnianie wiedzy o mieście i regionie;
15. Gromadzenie źródeł informacyjnych dokumentujących historię i kulturę miasta i regionu;
16. Promowanie miasta i regionu.
17. Udział w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego;

III. Wizja rozwoju biblioteki

Zapewnienie użytkownikom łatwego dostępu do zasobów, tworzenie przyjaznego środowiska pracy oraz stałe dostosowywanie świadczonych usług do zmieniających się potrzeb użytkowników i nowych technologii.

1. Biblioteka nowoczesnym ośrodkiem gromadzenia, opracowywania i przechowywania zasobów dziedzictwa kulturowego;
2. Biblioteka nowoczesnym ośrodkiem informacji, komunikacji społecznej i kultury;
3. Biblioteka ośrodkiem edukacji cyfrowej;
4. Biblioteka organizatorem czasu wolnego i przyjaznym miejscem dla mieszkańców;
5. Biblioteka partnerem lokalnych i ogólnopolskich instytucji i stowarzyszeń;
6. Biblioteka atrakcyjnym ośrodkiem spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży;
7. Biblioteka promotorem lokalnego środowiska literackiego i artystycznego;
8. Biblioteka ośrodkiem edukacji regionalnej;
9. Biblioteka lokalnym ośrodkiem wiedzy i informacji o regionie;
10. Biblioteka ośrodkiem promocji miasta i regionu;
11. Biblioteka siedzibą Lokalnego Archiwum Cyfrowego;
12. Biblioteka wydawcą, redaktorem i inspiratorem wydawnictw promujących miasto i region;
13. Biblioteka przykładem wysoko wykwalifikanej kadry i aktywności zawodowej.

IV. Zarys historii biblioteki

Bibliotekarstwo publiczne w Hajnówce ma piękną historię. Pierwszą biblioteką była Czytelnia i Biblioteka im. Stefana Żeromskiego, zorganizowana przez Pelagię Rakowiecką w latach 30 – tych XX wieku. Biblioteką o typowym charakterze publicznym była Biblioteka Rodziny Leśnika działająca w latach 1935-1939 w Domu Leśnika. Biblioteka Państwowej Szkoły Przemysłu Drzewnego, licząca

około 3 tysięcy woluminów, udostępniała książki pozaszkolnemu gronu czytelników. Istotną w środowisku była Biblioteka doktora Tadeusza Rakowieckiego licząca około 1500 woluminów. Państwo Rakowieccy wypożyczali książki ze swoich zbiorów szerszemu kręgowi przyjaciół i znajomych.

W okresie powojennym, historia Biblioteki Publicznej w Hajnówce datuje się od 16 stycznia 1949 roku, jej załącznikiem były komplety książek przesłane z Warszawy dla zorganizowania Biblioteki Gminnej, która działała do 1953 roku, zajmowała się organizacją czytelnictwa w mieście i na wsi. Jej zbiory liczyły 402 woluminy i 669 zarejestrowanych czytelników. Księgozbiór przeznaczony był głównie dla czytelników dorosłych.

W drugim półroczu 1953 r. do biblioteki gminnej zaczęły napływać książki z centralnego zakupu z Warszawy, z przeznaczeniem dla Miejskiej Biblioteki Publicznej w Hajnówce, przeważała literatura piękna (stanowiła ok. 45%), 41% literatura piękna dla dzieci i młodzieży, zaś 14% literatura popularnonaukowa. Obok gminnej, równolegle rozwijała się biblioteka miejska. Obie biblioteki mieściły się razem, ale posiadały odrębne księgozbiory i odrębnie rejestrowały czytelników. Funkcje kierowników obu bibliotek pełniły także dwie różne osoby. W swojej historii Biblioteka kilkakrotnie zmieniała swoje siedziby.

Wielkie zmiany przyniósł rok 1976, biblioteka uzyskała nowy lokal w centrum miasta, o powierzchni 580 m². W 1978 r. nadano bibliotece imię patrona dr Tadeusza Rakowieckiego, a w 1998 r. otwarto poświęconą mu Izbę Pamięci w SPZOZ. Nowy lokal - przestronne i nowoczesne jak na owe czasy pomieszczenia - dawały możliwości realizacji różnorodnych form pracy oświatowej. Biblioteka rozpoczęła intensywną działalność kulturalno-oświatową, rozpoczęła i sukcesywnie rozwijała nowe formy edukacji regionalnej, pojawiły się też pierwsze lekcje o historii miasta, organizowane w bibliotece.

Rok 2002 r. przyniósł poprawę infrastruktury biblioteki, decyzją organizatora biblioteki, z zasobów ZGM wygospodarowano dodatkowe pomieszczenia o powierzchni około 100 m² i wydzielono Oddział dla Dzieci i Młodzieży. Pomieszczenia po Oddziale zagospodarowano na Czytelnię Prasy i Czytelnię Zbiorów Specjalnych. Zapoczątkowana kilkoma historycznymi fotografiami i dokumentami Kolekcja Regionalna dawała nowe możliwości prac oświatowych: pojawiły się wydawnictwa, wystawy, wieczory historyczne. Biblioteka zyskiwała nową grupę sympatyków i skupiała przy sobie regionalistów, ale wciąż borykała się z oszczędnościami, pomieszczenia się starzały, wymagały remontów i nowego wyposażenia.

Bibliotekarze nie ustawali w budowaniu wizerunku biblioteki, poszukiwali nowych form pracy, nowych możliwości finansowych, które pojawiły się wraz z funduszami europejskimi. Pierwszy projekt w 1999 r. zapoczątkował cyfryzację biblioteki. Zakupiono komputer i zorganizowano dla mieszkańców pokazy Internetu. Awansem nowoczesności był rok 2000, z kolejnego projektu zakupiono komputer z łączem internetowym i uruchomiono - wówczas jedyny w mieście - Punkt Informacji Europejskiej. Wielkim skokiem nowoczesności był rok 2004, powstało Regionalne Centrum Informacji wyposażone w cztery komputery z dostępem do Internetu.

Komputery intensywnie eksploatowane starzały się bardzo szybko, a ich liczba wciąż była za mała w stosunku do narastającego zainteresowania. Zapisy w kolejki, wyczekiwania zniechęcały czytelników. Wnętrza, onegdaj nowoczesnej biblioteki, po latach przestawały być atrakcyjne. Przystarzała aranżacja, wysłużony sprzęt i meble biblioteczne powodowały, że Biblioteka stawała się miejscem

mało atrakcyjnym. Oszczędności finansowe ograniczały remonty do podstawowych, nie dawały szans na zmianę wystroju czy też wyposażenia biblioteki.

Wielkie zmiany wniósł projekt „Aranżacja wnętrza i wyposażenie MBP w Hajnówce” w ramach „Programu wieloletniego Kultura + Priorytet „Biblioteka + Infrastruktura bibliotek” realizowany przez Instytut Książki z Programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W efekcie realizowanego projektu biblioteka zmieniła wystrój wnętrza, powstały dwie Czytelnie Internetowe dla dzieci i dorosłych, Mała Galeria, Galeria Młodego Artysty, Ogródek zabaw dla dzieci.

Zabiegając o nowe działania i środki budżetowe biblioteka realizowała liczne projekty, celem podniesienia zainteresowania książką i biblioteką, organizacji czasu wolnego, zajęć i warsztatów edukacyjnych dla różnych grup wiekowych, szkoleń cyfrowych dla mieszkańców w wieku 50+. Staraniem bibliotekarzy ukazały się wydawnictwa historyczne, literackie i katalogi promujące twórczość artystyczną hajnowskiego środowiska.

Biblioteka była organizatorem i gospodarzem wielu imprez bibliotecznych, miejskich, krajowych i zagranicznych (zjazdów, konferencji). Gościła wielu znakomitych pisarzy, literatów, przedstawicieli świata kultury i sztuki, np. Ministra Kultury i Sztuki Michała Jagiełło, izraelskiego dziennikarza Henryka Szafira, premiera Włodzimierza Cimoszewicza, pisarkę Olgę Tokarczuk, wielkich podróżników Aleksandra Dobę i Romualda Koperskiego.

V. Informacje o bibliotece

1. Podstawy prawne funkcjonowania biblioteki

Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. T. Rakowieckiego w Hajnówce jest samodzielną jednostką organizacyjną będącą samorządową instytucją kultury, posiadającą osobowość prawną. Biblioteka działa na podstawie:

- a. Ustawy z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach (Dz. U. Nr 85 poz. 539 z 1997 roku z późn. zm.),
- b. Rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 23 kwietnia 1999 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w instytucjach kultury prowadzących w szczególności działalność w zakresie upowszechniania kultury (Dz. U. Nr 45 poz. 446 z 1990 roku z późn. zm., Dz. U. 49 poz. 574 z 2000 roku, Dz. U. 127 poz. 1396 z 2001 roku, Dz. U. Nr 255 poz. 2561 z 2004 roku, Dz. U. Nr 122 poz. 785 z 2008 roku, Dz. U. Nr 196 poz. 1516 z 2009 roku)
- c. Ustawy z dnia 25.10.1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. Nr 3 poz. 133 z późn. zm.)
- d. Statutu Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. T. Rakowieckiego w Hajnówce nadanego Uchwałą NR 11/8/02 Rady Miasta Hajnówka z dnia 29 listopada 2002 roku, który określa cele i zadania biblioteki, która służy rozwijaniu potrzeb oświatowych, czytelniczych i informacyjnych oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwojowi kultury na terenie Miasta Hajnówka.

Szczegółowy zakres działania Miejskiej Biblioteki Publicznej określa § 6 Statutu Biblioteki w punkcie 1: gromadzenie, opracowanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych służących obsłudze potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych dla wszystkich grup czytelniczych, zwłaszcza dotyczących wiedzy o własnym regionie oraz dokumentujących jego dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy.

2. Struktura organizacyjna biblioteki

Szczegółowe zasady struktury organizacyjnej Biblioteki określa Regulamin Organizacyjny Miejskiej Biblioteki Publicznej w Hajnówce (Zarządzenie Nr 4/2004 r. Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Hajnówce z dn. 09.04.2004 r.).

Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce przy ul. 3 Maja 45 funkcjonuje według poniżej przedstawionej struktury:

Dyrektor MBP	Starszy bibliotekarz	1 etat
Gromadzenia i opracowanie zbiorów	Starszy kustosz	1 etat
Wypożyczalnia dla Dorosłych	Starszy kustosz – kierownik działu	1 etat
	Starszy bibliotekarz	1 etat
	Starszy bibliotekarz	1 etat
Czytelnia dla Dorosłych	Starszy bibliotekarz	1 etat
Oddział dla Dzieci i Młodzieży		
Wypożyczalnia dla Dzieci i Młodzieży	Starszy kustosz - kierownik działu	1 etat
	Starszy bibliotekarz	1 etat
Czytelnia dla Dzieci i Młodzieży	Starszy bibliotekarz	1 etat
Administracja i obsługa MBP		
Główna księgową		1/2 etatu
Sprzątaczką		1/2 etatu
Sprzątaczką		1/2 etatu

3. Kadra biblioteczna

Na koniec 2014 roku kadra biblioteki liczyła 12 pracowników zatrudnionych na 10 ½ etatu w ramach umów o pracę na czas nieokreślony. Aktualnie kwalifikacje zawodowe kadry MBP odpowiadają wymogom do kompetentnej obsługi czytelników, opracowania zbiorów, obsługi sprzętu komputerowego oraz ogólnej organizacji pracy biblioteki.

Należy podkreślić, że siedmiu bibliotekarzy merytorycznych obsługuje czytelników i realizuje szeroką ofertę prac edukacyjnych i kulturalno-oświatowych, których celem jest promocja książki i biblioteki. Ilość bibliotekarzy pracujących przy obsłudze czytelników, jednocześnie organizujących szeroką działalność edukacyjną i kulturalno oświatową, obsługujących Czytelnie Internetowe i świadczących usługi komputerowe (skanowanie, drukowanie dokumentów), jest niewystarczająca dla utrzymania wysokiego poziomu jakości usług bibliotecznych.

4. Baza lokalowa i wyposażenie

Budynek, w którym aktualnie mieści się Biblioteka był budowany na wyłączne potrzeby biblioteczne i oddany do użytku w styczniu 1975 roku. Powierzchnia użytkowa wynosiła 580 m² była i jest wystarczająca na potrzeby własne biblioteki. Ponadto otrzymane w 2002 r. dodatkowe pomieszczenia o powierzchni około 100 m² dla Oddziału dla Dzieci i Młodzieży zabezpieczają podstawowe potrzeby.

Wolne pomieszczenie o powierzchni 12 m² jest wynajmowane podmiotowi gospodarczemu, który prowadzi tam punkt ksero i komputerowe pisanie tekstów; jest to istotne uzupełnienie oferty usług bibliotecznych.

Wyposażenie biblioteki, takie jak meble, urządzenia techniczne, sprzęt komputerowy itd. pochodzą z lat 80-tych i późniejszych. Wyposażenie uzupełniono z projektu w ramach Programu Wieloletniego Kultura + Priorytet "Biblioteka + Infrastruktura Bibliotek". Wykonano również remont pomieszczeń, zmieniając ich wystrój na bardziej nowoczesny i przyjazny dla nowych grup użytkowników. Zakupiono sprzęt komputerowy i uruchomiono nowoczesne Czytelnie Internetowe: dla dzieci i dorosłych.

5. Zbiory biblioteczne, udostępnianie, czytelnictwo

Księgozbiór, czasopisma bieżące i oprawne, zbiory elektroniczne, zbiory specjalne i kolekcja regionalna stanowią zasób biblioteczny, dzięki któremu placówka zaspokaja szeroko pojęte potrzeby czytelnicze. Skuteczność tych działań zależy od podstawowych czynności bibliotecznych:

1. właściwej polityki gromadzenia zbiorów,
2. dobrego opracowania i wprowadzania ich do bazy elektronicznej,
3. dobrej komunikacji z czytelnikiem,
4. szybkiego udostępniania,
5. sprawnych czynności pomocniczych (m.in. konserwacja i selekcja księgozbioru).

6. Działalność kulturalno – oświatowa

Biblioteka organizuje różne formy działalności kulturalno – oświatowej, dostrzegając zróżnicowane potrzeby różnych grup wiekowych, zawodowych i społecznych: przedszkolaków, dzieci i młodzieży szkolnej, studentów, osób aktywnych zawodowo, emerytów, grup specjalnej troski, niepełnosprawnych, pacjentów hospitalizowanych w SP ZOZ, osadzonych w Areszcie Śledczym, zagrożonych wykluczeniem społecznym, kół i stowarzyszeń oraz mniejszości narodowych i etnicznych. Są to:

- promocje książek i spotkania autorskie,
- wieczory poetyckie i recitale muzyczne,
- głośne czytanie tekstów literackich,
- gry i zabawy literackie,
- wystawy (plastyczne, historyczne, wydawnictw),
- wernisaże wystaw,
- wykłady naukowe połączone z prezentacjami multimedialnymi,
- spotkania z ludźmi nauki, kultury i sztuki,
- warsztaty tematyczne dla różnych grup wiekowych młodzieży szkolnej,
- konkursy, turnieje (literackie, plastyczne),
- lekcje biblioteczne,
- wykłady historyczne połączone z prezentacjami multimedialnymi,
- szkolenia komputerowe,

- wieczory poświęcone pamięci wybitnych hajnowian,
- spektakle teatralne,
- premiery filmów i pokazy filmowe,
- promocyjne składanki literackie i małe formy drukarskie,
- wydawnictwa własne, inicjowane, wspierane, nieraz redagowane przez hajnowian
- artykuły o tematyce regionalnej w prasie lokalnej, nieraz ogólnokrajowej i zagranicznej,

Są one efektem inicjatywy zespołu bibliotekarzy, działającego we współpracy z lokalnymi instytucjami, organizacjami, stowarzyszeniami, szkołami, przedszkolami; otwieramy się na współpracę z kolejnymi partnerami;

- Hajnowski Dom Kultury,
- Towarzystwo Przyjaciół Hajnowki,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Stowarzyszenie Muzeum Kultury Białoruskiej,
- Stowarzyszenie Potomków Pierwszych Hajnowian,
- Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich,
- Koło Niewidomych w Hajnowce,
- Stowarzyszenie „Larix” im. H. Ruszczyca działające na rzecz niewidomych,
- Fundacja Kaja, działająca na rzecz dzieci niepełnosprawnych,
- Fundacja My-Wy-Oni,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- Powiatowy Ośrodek Wsparcia,
- Ośrodek Szkolno Wychowawczy,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Areszt Śledczy w Hajnowce,
- Bractwo Prawosławne. Koło w Hajnowce,
- Akcja Katolicka. Koło w Hajnowce,
- Nadleśnictwo Hajnowka,
- SP ZOZ w Hajnowce,

Celem imprez bibliotecznych jest upowszechnianie książki i czytelnictwa, zachęcanie czytelników do uczestnictwa w różnych formach aktywności i integracji społecznej, kształtowanie postaw obywatelskich i społecznych oraz szacunku dla dziedzictwa kulturowego, historycznego i regionalnego. Z biegiem lat oferta kulturalna była poszerzana, przez co szereg imprez stało się formami cyklicznymi:

- Ferie w Bibliotece,
- Wakacje w Bibliotece,
- Dzień Babci w Bibliotece,
- Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich,
- Tydzień Bibliotek,
- Cała Polska Czyta dzieciom,
- Narodowe Czytanie,
- Czytanie wielopokoleniowe,
- Rajd Rowerowy pamięci Bolesława Bierwiazonka,
- Tydzień Książki Zakazanej
- Dzień Bezpiecznego Internetu
- Literackie urodziny żubra Pompika,
- Przystanek Niepodległość,

Efekty działalności kulturalno – oświatowej naszej biblioteki zostały docenione przez Książnicę Podlaską w Białymstoku, która uhonorowała naszą placówkę Nagrodą Srebrnej Róży. Trzykrotnie bibliotekarki były nagradzane Dyplomem Srebrnej Róży. Trzy osoby (w tym jedna dwukrotnie) otrzymały wyróżnienia w konkursie Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich na Bibliotekarza Roku.

7. Budżet

Organizatorem biblioteki jest Urząd Miasta Hajnówka zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach (Dz.U. z 1997 r. Nr 85, poz. 539). Samorząd zapewnia warunki działalności i rozwoju biblioteki odpowiadające jej zadaniom. W szczególności przekazuje środki finansowe na lokal, wyposażenia pracowników, prowadzenie działalności bibliotecznej, zakup materiałów bibliotecznych oraz doskonalenie zawodowe.

8. Analiza SWOT

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • jedyna biblioteka w mieście ogólnie dostępna dla wszystkich mieszkańców, • dobra lokalizacja biblioteki – centrum miasta, • dobra współpraca z samorządem lokalnym, • dobra współpraca z placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi, • budynek wygodny, o dużej powierzchni użytkowej, częściowo przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, • bogaty i atrakcyjny zasób biblioteczny, • częściowo wolny dostęp do półek w wypożyczalniach, • duża i atrakcyjna kolekcja regionalna, • innowacyjność i różnorodność działań i usług. • bezpłatny dostęp do zbiorów, komputera, Internetu, • wypożyczanie czytników e-booków, • wdrożenie systemu bibliotecznego ewidencji, opracowania i obsługi czytelnika (MAK+) 	<ul style="list-style-type: none"> • spadek czytelnictwa, • spadek zainteresowania książką, • niż demograficzny • emigracja zarobkowa, • niedostosowanie strony internetowej do osób niepełnosprawnych, • niedostateczny dostęp do zbiorów przez osoby niewidome i niedowidzące, • budynek częściowo przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, • niedostateczny marketing, • małe zasoby kadrowe, • niskie wynagrodzenia pracowników, • brak lokalnego archiwum cyfrowego, • starzejący się sprzęt komputerowy.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • unowocześnienie infrastruktury biblioteki, • poprawa atrakcyjności i wyposażenia pomieszczeń bibliotecznych, • poprawa jakości usług bibliotecznych, • zwiększenie atrakcyjności biblioteki, • wdrożenie nowoczesnych systemów informatycznych w działalności bibliotecznej, • stworzenie ośrodka informacji, dokumentacji i edukacji o mieście i regionie, • rozwój społeczeństwa informacyjnego, • złamanie stereotypów o bibliotece, 	<ul style="list-style-type: none"> • postępujący niż demograficzny, • wyludnianie się miasta (emigracja zarobkowa), • zmiana wymagań czytelników, • traktowanie Internetu przez użytkowników informacji, jako wiarygodnego źródła wiedzy, • wzrost znaczenia informacji udostępnianych w Internecie (czasopisma i literatura online, e-booki), • wzrastająca konkurencja podmiotów promujących literaturę i czytelnictwo, • dostępność Internetu niemal w każdym domu i

• zwiększenie się liczby osób uczących się i pogłębiających swoją wiedzę, dla których biblioteka będzie ważnym ośrodkiem informacji źródłowej, • pojawienie się w otoczeniu biblioteki nowych form i technik przekazu treści, które powinny stać się udziałem biblioteki i bibliotekarzy, • ogólnopolska promocja czytelnictwa na portalach społecznościowych i w mediach, • budowa wizerunku biblioteki jako atrakcyjnego dla społeczności lokalnej centrum wiedzy, edukacji i rozrywki, • wykorzystanie nowych technologii w procesach komunikacyjno – informacyjnych, • wzrost środków budżetowych przeznaczonych na kulturę, • możliwość pozyskania dodatkowych środków , • poprawa jakości usług poprzez zwiększenie zatrudnienia, • lepsza współpraca ze stowarzyszeniami, fundacjami, urzędami, • zaufanie i szczodrość sponsorów.	telefonie, • lawinowy rozwój nowoczesnych technologii zapisu i dystrybucji treści, co w konsekwencji wpływa na dodatkowe koszty działalności, • wybór TV jako formy spędzania czasu wolnego, • silna konkurencja mediów cyfrowych. • wzrastająca konkurencja podmiotów organizujących atrakcyjne uroczystości.

W trakcie prac nad Strategią określono następujące cele strategiczne:

1. Rozpoznawanie, analizowanie i kształtowanie potrzeb użytkowników biblioteki poprzez:

- 1) Cykliczne badanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych oraz poziomu zadowolenia użytkowników ze świadczonych usług.
- 2) Przeprowadzanie corocznej analizy działalności biblioteki na podstawie wskaźników funkcjonalności.
- 3) Praktyczne zastosowanie wyników badań i analiz do ustalania kierunków polityki gromadzenia zbiorów, określenia form usług i zakresu oferty.
- 4) Stworzenie profili czytelniczych służących określeniu skali potrzeb i zainteresowań użytkowników biblioteki.
- 5) Wdrażanie wyników obserwacji i określanie kierunków potencjalnych zmian.

2. Racjonalne kształtowanie polityki gromadzenia celem utrzymania atrakcyjności i aktualności zbiorów poprzez:

- 1) Diagnozowanie i analiza oferty rynku w odniesieniu do potrzeb biblioteki i jej użytkowników.
- 2) Bieżąca informacja o rynku w układzie oceniającym i wartościującym.
- 3) Konfrontowanie oferty wydawniczej i preferencji czytelniczych z możliwościami finansowymi biblioteki oraz priorytetami w zakresie gromadzenia i organizacji zbiorów.
- 4) Realizacja procesu gromadzenia w oparciu o wyniki analizy potrzeb czytelniczych oraz oferty rynku wydawniczego.
- 5) Realizacja zakupu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa o zamówieniach publicznych.
- 6) Krytyczna analiza pozyskiwanych dokumentów obiegu wtórnego w celu ich prawidłowej kwalifikacji pod względem przydatności w zbiorach.
- 7) Sukcesywne rozszerzanie oferty gromadzonych przez bibliotekę zbiorów o poszczególne kategorie zbiorów specjalnych na różnych nośnikach.

3. **Doskonalenie procesu opracowania zbiorów oraz ich technicznego przysposobienia do udostępniania poprzez:**
 - 1) Wprowadzenie jednolitych, szczegółowych zasad opracowania zbiorów i komórek odpowiedzialnych za ich realizację.
 - 2) Prowadzenie scentralizowanego systemu opracowania formalnego i rzeczowego zbiorów w oparciu o system biblioteczny Mak+.
 - 3) Wykorzystywanie przy opracowaniu zbiorów zewnętrznych baz danych, pozwalających na przejście opisów bibliograficznych dla potrzeb biblioteki.
 - 4) Tworzenie i administrowanie bazami danych bibliograficznych z uwzględnieniem retrokonwersji zbiorów.

4. **Wdrożenie przejrzystego i czytelnego systemu organizacji zbiorów poprzez:**
 - 1) Dostosowanie systemu organizacji zbiorów do bieżących potrzeb czytelniczych, ogólnych kierunków rozwoju wiedzy oraz najnowszych wytycznych i trendów w nowoczesnym bibliotekarstwie.
 - 2) Promocja nowości wydawniczych w zbiorach.
 - 3) Prowadzenie systematycznej i racjonalnej selekcji zbiorów bibliotecznych.
 - 4) Prowadzenie planowej kontroli zbiorów bibliotecznych.

5. **Systematyczne wzbogacanie oferty oraz podnoszenie jakości i poziomu usług bibliotecznych poprzez:**
 - 1) Wdrażanie technologii informatycznych w zakresie obsługi użytkowników oraz organizacji udostępniania zbiorów bibliotecznych.
 - 2) Modernizacja i rozbudowa katalogu bibliotecznego w systemie Mak+
 - 3) Stworzenie dziecięcego portalu informacyjnego w ramach funkcjonującej witryny WWW.
 - 4) Tworzenie i utrzymywanie aktywnego serwisu baz danych katalogowych, dostępnych za pośrednictwem systemu bibliotecznego Mak+.
 - 5) Udostępnianie informacji o usługach biblioteki za pośrednictwem stron WWW.
 - 6) Zapewnienie użytkownikom łatwego dostępu do zasobów, tworzenie im przyjaznego środowiska pracy oraz stałe dostosowywanie świadczonych usług do zmieniających się potrzeb użytkowników i możliwości technologicznych.
 - 7) Zapewnienie czytelnikom stałego dostępu do zasobów informacji w Internecie oraz do elektronicznych baz danych.
 - 8) Zapewnienie czytelnikom bieżącego dostępu do nowości wydawniczych i najnowszych osiągnięć kultury.
 - 9) Zorientowanie działalności kulturalnej i oświatowej biblioteki na różne grupy czytelnicze, w tym najbardziej narażone na wykluczenie społeczne.
 - 10) Przygotowanie pakietu projektów oświatowo-kulturalnych, aktywizujących różne kategorie użytkowników.
 - 11) Promocja systemu udostępniania książki elektronicznej.
 - 12) Zorganizowanie dostępu do książki czytelnikom o specyficznych potrzebach czytelniczych.
 - 13) Pozyskiwanie i gromadzenie dokumentów o tematyce regionalnej;
 - 14) Zabezpieczanie zbiorów przed niszczeniem – renowacja, ochrona i zabezpieczenie najcenniejszych zbiorów wraz z ich digitalizacją;
 - 15) Ochrona lokalnego dziedzictwa kulturowego;
 - 16) Uruchomienie Lokalnego Archiwum Cyfrowego.

6. Komputeryzacja biblioteki poprzez:

- 1) Informatyzacja procesów bibliotecznych oraz procesu zarządzania biblioteką, uwzględniająca realne potrzeby instytucji i jej użytkowników.
- 2) Rozbudowa i unowocześnianie sieci informatycznej, zakup nowego sprzętu i aplikacji.
- 3) Kompleksowe wdrożenie poszczególnych modułów systemu Mak+.
- 4) Szkolenie pracowników i użytkowników biblioteki w zakresie nowych technologii.
- 5) Wykorzystanie nowych narzędzi i technicznych środków komunikacji w celu usprawnienia przepływu informacji i dokumentów.
- 6) Zakup i wdrożenie nowoczesnych systemów w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi oraz systemów księgowo-finansowych.
- 7) Modernizacja i utrzymywanie infrastruktury systemów informatycznych w stanie umożliwiającym pełne wykorzystanie ich możliwości.
- 8) Gwarancja ochrony prywatności użytkownika i bezpieczeństwa jego danych osobowych oraz integralności zasobów danych.
- 9) Wdrażanie regulaminów i procedur w zakresie ochrony danych osobowych.
- 10) Zabezpieczenie techniczne baz danych przed utratą zasobów oraz ingerencją zewnętrzną.
- 11) Stała kontrola dostępu do zasobów oraz czynności związanych z przetwarzaniem danych.

7. Modernizacja architektoniczna i funkcjonalna biblioteki:

- 1) Podniesienie walorów funkcjonalnych biblioteki.
- 2) Dostosowywanie przestrzeni bibliotecznych do potrzeb użytkowników niepełnosprawnych.
- 3) Bieżące remonty, naprawy i konserwacje budynku.
- 4) Budowa sieci klimatyzacyjnej.
- 5) Efektywne i funkcjonalne wykorzystanie przestrzeni pomieszczeń bibliotecznych.
- 6) Aranżacja miejsc rekreacyjnych w bibliotece dla jej najmłodszych użytkowników.
- 7) Poprawa jakości wyposażenia technicznego.

8. Budowanie trwałego i przyjaznego wizerunku biblioteki i wielostronnych relacji biblioteki ze środowiskiem lokalnym jako instytucji powszechnie dostępnej dla różnych grup społecznych poprzez:

- 1) Integrowanie mieszkańców wokół wydarzeń kulturalnych i społecznych oraz inspirowanie współpracy w tym zakresie.
- 2) Inicjowanie działań marketingowych, reklamowych, promocyjnych.
- 3) Profesjonalizacja działań marketingowych, reklamowych i promocyjnych.
- 4) Utrzymywanie aktywnego kontaktu z przedstawicielami mediów regionalnych i ogólnopolskich w celu przekazywania informacji o aktualnej ofercie biblioteki w maksymalnie atrakcyjnej formie tekstowej, graficznej, wizualnej.
- 5) Aktywna współpraca z instytucjami i organizacjami funkcjonującymi w bezpośrednim otoczeniu biblioteki.
- 6) Organizacja wolontariatu.

9. Poprawa jakości i efektywności pracy przez podnoszenie kwalifikacji kadry biblioteki oraz stymulowanie jej aktywności zawodowej poprzez:

- 1) Optymalizacja systemu zarządzania zasobami ludzkimi.
- 2) Właściwa gospodarka czasem pracy.
- 3) Właściwa gospodarka kapitałem intelektualnym pracowników biblioteki.
- 4) Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i bezpieczeństwa pracy.
- 5) Organizacja szkoleń i seminariów dotyczących warsztatu bibliotekarskiego, wymiany

- doświadczeń, pozyskiwania grantów i organizowania działalności biblioteki.
- 6) Podnoszenie wiedzy i świadomości pracowników w zakresie kreowania wizerunku biblioteki.
 - 7) Udział w branżowych szkoleniach zewnętrznych;
 - 8) Gromadzenie publikacji metodycznych.
 - 9) Organizacja staży i praktyk zawodowych.
10. Finansowanie wynikające z założeń strategii rozwoju
- 1) Tworzenie planów finansowych z uwzględnieniem budżetowania celów strategicznych i zadań operacyjnych przewidzianych do realizacji w perspektywie określonej w strategii rozwoju.
 - 2) Zwiększanie udziału środków pozabudżetowych w strukturze finansowania biblioteki.
 - 3) Dążenie do racjonalizacji kosztów własnych.
 - 4) Zwiększenie nakładów na działalność merytoryczną.

VI. Wdrażanie i monitorowanie oraz ewaluacja strategii

Strategia będzie realizowana w okresie od 2015 do 2025 r. Wykonywanie poszczególnych zaplanowanych zadań będzie poprzedzane staraniami o pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych. Zadania będzie wykonywał zespół pracowników biblioteki.

Strategia będzie systematycznie monitorowana po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.

Monitoring i ewaluację celów strategicznych oceni powołany w tym celu Zespół, który podda weryfikacji prawidłowość procesu wdrażania strategii poprzez badanie wskaźników merytorycznej pracy biblioteki, oraz stopnia wykorzystania budżetu i czasu realizacji zadań. W jego skład wejdą: dyrekcja, osoba odpowiedzialna za dany projekt oraz główna księgowa. Raporty sporządzane będą raz na rok. Na podstawie raportów zespół będzie dokonywał weryfikacji zmian zapisów w strategii. Zadaniem zespołu będzie ocena realizacji celów strategii pod względem efektywności, sprawności i racjonalności działania instytucji, a także trwałości wprowadzanych zmian. Zespół będzie także składał propozycje istotnych zmian jej zapisów na przyszłość. Ewaluacja zostanie wykonana po dwóch latach od wdrożenia strategii oraz po jej zakończeniu.

Na bieżąco będą analizowane finanse i harmonogramy prac. Informacja o stopniu realizacji strategii oraz podjętych działaniach strategicznych będzie włączana do rocznego sprawozdania z działalności biblioteki. Po zakończeniu realizacji strategii placówka przygotuje raport końcowy, który będzie również obejmować ocenę wpływu wdrożenia strategii na rozwój biblioteki, jej modernizację, poziom atrakcyjności dla użytkowników oraz znaczenie dla środowiska lokalnego. Ewaluacja będzie też odpowiedzią na pytanie o realizację misji Miejskiej Biblioteki Publicznej w Hajnówce oraz wyznaczy kierunki strategii na następne lata.